

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 132/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Igorom Ribárom, advokátska kancelária, Námestie sv. Michala 11, Hlohovec, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 79/2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, argumentácia sťažovateľa a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. Igorom Ribárom, advokátska kancelária, Námestie sv. Michala 11, Hlohovec, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 79/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 dodatok č. 1 k rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce vecí, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. augusta 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná v III. senáte ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Peter Straka a Martin Vernarský.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 24 Tk 1/2016 z 22. marca 2018 uznaný vinným zo spáchania skutku uvedeného v rozsudku a podľa § 172 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní

12 rokov. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 To 79/2018 z 19. júla 2018. Sťažovateľ odôvodňuje porušenie svojich základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru (bod 1) tým, že rozsudok krajského súdu mu bol doručený „pravdepodobne“ 31. januára 2019.

4. Dňa 18. januára 2019 podal sťažovateľ predsedovi krajského súdu sťažnosť proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorou namietal, že rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 To 79/2018 z 19. júla 2018 ku dňu podania sťažnosti nebol doručený sťažovateľovi ani jeho obhajcovi. Sťažovateľ z obsahu spisu krajského súdu zistil, že lehota na vyhotovenie rozsudku bola predsedom krajského súdu predĺžená do 11. októbra 2018 z dôvodu práceneschopnosti a následne plánovanej dovolenky sudkyne spravodajkyne v predmetnej trestnej veci. O tejto skutočnosti nebol sťažovateľ ani jeho obhajca informovaný. Predseda krajského súdu na sťažnosť z 18. januára 2019 nereagoval.

5. Za porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie považuje sťažovateľ stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádzal od uplynutia zákonnej lehoty na vyhotovenie rozsudku až do jeho doručenia 31. januára 2019, keď bola jeho trestná vec síce ukončená, avšak tým, že mu nebol doručený rozsudok, nebol sťažovateľ oboznámený s dôvodmi pozbavenia jeho osobnej slobody a zároveň nemohol uplatniť ďalšie svoje procesné práva v súvislosti s podaním mimoriadneho opravného prostriedku, pretože mu nebolo známe presné znenie odôvodnenia rozsudku. Sťažovateľ uznáva, že práva na mimoriadny opravný prostriedok nebol zbavený, avšak tým, že nebol upovedomený o predĺžení lehoty na vypracovanie rozsudku, bolo podľa jeho názoru obmedzené nad akceptovateľnú mieru.

6. V súvislosti s namietanými prietáhmi v konaní pred krajským súdom sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že z obsahu súdneho spisu nebolo možné identifikovať, prečo došlo k predĺženiu lehoty na vyhotovenie písomného rozsudku „*nad zákonom stanovenú maximálnu lehotu predĺženia*“. Poukazuje tiež na skutočnosť, že hoci bola lehota na vyhotovenie písomného rozsudku predĺžená do 11. októbra 2018, v skutočnosti ešte 2. novembra 2018, keď prostredníctvom svojho obhajcu nahliadol do spisu krajského súdu, „*obsahom spisu písomné vyhotovenie rozsudku nebolo*“.

7. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ustatý Slovenskej republiky a ako aj právo na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5To/79/2018 porušené bolo.

II. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2.000 €, ktoré je Krajský súd v Trnave povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

III. Krajský súd Trnava je povinný uhradiť Sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v sume 346,26 € na účet jeho právneho zástupcu do 2 mesiacov od doručenia nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí

bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov..

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 79/2018

17. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

18. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 46/08).

19. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným

súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade krajským súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom krajského súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

20. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

21. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 79/2018 rozhodol rozsudkom sp. zn. 5 To 79/2018 z 19. júla 2018 písomne vyhotoveným 9. októbra 2018 (po predĺžení lehoty predsedom krajského súdu). Tento rozsudok bol sťažovateľovi podľa jeho vlastných tvrdení (bod 8 odôvodnenia ústavnej sťažnosti) doručený 31. januára 2019. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, teda 13. marca 2019 už krajský súd nemohol byť porušovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, keďže vo veci už rozhodol a rozsudok bol doručený sťažovateľovi.

22. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 To 79/2018

23. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti odôvodňuje porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy tým, že nebol upovedomený o predĺžení lehoty na písomné vyhotovenie rozsudku (do 11. októbra 2018) predsedom krajského súdu a následne mu bol rozsudok doručený až 31. januára 2019. V podstatnej časti je argumentácia sťažovateľa vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie totožná s odôvodnením namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy, pričom vo vzťahu k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy je zdôraznená intenzita zásahu do základného práva sťažovateľa.

24. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

25. Ústavný súd sa stotožňuje s názorom sťažovateľa, že krajský súd pochybil tým, že ho neupovedomil o predĺžení lehoty na písomné vyhotovenie rozsudku, a preto sa zameral na posúdenie napadnutého procesného postupu krajského súdu a skúmanie intenzity porušenia označeného základného práva vo vzťahu k nemu. Pripomína však, že už vo svojich skorších rozhodnutiach vyslovil názor, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

26. Zjavným skutkovým základom ústavnej sťažnosti sú teda zbytočné prietahy v konaní krajského súdu a argumentácia sťažovateľa sa vzťahuje na jeho nečinnosť. Základom čl. 46 ods. 1 ústavy je právo na súdnu ochranu, respektíve spravodlivý proces, a nie právo na konanie bez zbytočných prietahov, ktoré je výslovne ustanovené v čl. 48

ods. 2 ústavy. Prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov teda nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ibaže by namietané porušenie práva dosahovalo takú intenzitu, že by s ohľadom aj na ďalšie okolnosti daného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti. V danej veci však podľa názoru ústavného súdu o takýto prípad nejde.

27. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd po predĺžení lehoty na vyhotovenie rozsudku mohol konať plynulejšie a efektívnejšie v súvislosti s doručovaním rozsudku sťažovateľovi prostredníctvom okresného súdu v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov, keďže až právoplatným meritórnym rozhodnutím možno vo vzťahu k sťažovateľovi nastoliť stav právnej istoty. V kontexte konkrétnych okolností prípadu však vzal ústavný súd do úvahy časový interval medzi písomným vyhotovením rozsudku a jeho faktickým doručením sťažovateľovi (tri a pol mesiaca) ako i skutočnosť, že právo domáhať sa ochrany svojich práv prípadným mimoriadnym opravným prostriedkom ostalo sťažovateľovi zachované, a preto sa priklonil k záveru, že pochybenie krajského súdu nedosahuje takú ústavnoprávnu intenzitu, že by na jeho základe mohol po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne vysloviť porušenie sťažovateľom označeného základného práva podľa ústavy. Vzhľadom na už uvedené ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

28. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu